

[Undervisningsministeren.]

af, at der er en Pine til Stede, det vil sige saa uheldige Forhold paa Skolevæsenets Omraade i Nordslesvig, at det ikke kan fortsætte ret længe. Vi kan ikke stadig leve i en Slags Suspensionstilstand paa dette Omraade. Det andet Mindretal derimod, det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen, er ganske uenig heri og mener, at Sagen netop bør henstaa, idet det ærede Medlem hævder, at det vil være en Fordel, om Særskolen og de tyske Kommuneskoler døde stiltfærdigt, om jeg saa maa sige, af Mangel paa Næring, medens det at lukke dem ved en Lov er meget uheldigt. Over for dette Argument, vil jeg gerne sige, at jeg forstaar ikke rigtig Tankegangen. Skulde vi afvente det Tidspunkt, hvor disse Klasser helt er forsvundet, kunde vi godt komme til at vente meget længe, idet det tyske Mindretal sikkert vilde være interesseret i med alle Kræfter at opretholde dem.

Jeg tror ogsaa, at det vilde være ganske og fuldstændig umuligt at afvente noget saadant, og at denne Vej ikke har nogen virkelig praktisk Mulighed. Forholdet er det, at Særklasserne er i Færd med at forsvinde, og desuden er de tyske Kommuneskoleklasser, de tysksprogede Kommuneskoler, lukket ifølge et ministerielt Cirkulære og afløst af Særklasserne. Vi bliver derfor nødt til under alle Omstændigheder at tage hele Sagen op senest til Efteraaret, og jeg ser, som bemærket, ingen Fordel ved at udskyde den til nævnte Tidspunkt, altsaa ikke med Hensyn til Enigheden, ej heller med Hensyn til Skoleforholdene i Sønderjylland. Særklasserne er upopulære baade i danske og tyske Kredse, og vi kan med en saadan Uvilje mod dem næppe opretholde dem saa forfærdelig længe. Derfor er for mig en Afgørelse blevet nødvendig, og heri er jeg altsaa fuldstændig enig med det ene Mindretal, der har udtalt sig i Betænkningen.

Flertalsindstillingen gaar ud paa, at de tysksprogede Kommuneskoler skal forsvinde, og bortset fra Overgangsbestemmelserne i § 5 betyder det, at de tysksprogede Skoler i Fremtiden vil blive Privatskoler, hvis Forældrene ikke foretrækker de danske Skoler. Nu kan man mene om en saadan Ordning, hvad man vil, og man har her naturligvis fuld Ret til at mene, at Kommuneskoleordningen er bedre baade af Hensyn til Danmark og af Hensyn til det tyske Mindretal; men der er een Ting, jeg synes, man ikke har Ret til at mene og ej heller Ret til at sige, nemlig at vi forlader Frihedslinien i vor Skolelovgivning over for Mindretallet, thi det er urigtigt. Det ærede

Medlem Hr. Christmas Møller brugte Udtryk som Storsind og Retsind og Billighed. Jeg vil gerne spørge det ærede Medlem: Viser vi ikke det tyske Mindretal i Nordslesvig Retsind og Billighed ved at give det en Skoleordning, der skænker det fuld aandelig Frihed, og som økonomisk giver det nøjagtig samme Ret og Stilling som alle andre Mindretal i det danske Folk?

Jeg vil her gerne indskyde, at det glædede mig i denne Forbindelse at høre det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen klart erkende, at der i Flertallets Standpunkt naturligvis ikke laa noget som helst i Retning af Voldspolitik eller den Slags, men at det giver det tyske Mindretal en Ret og en Frihed, som man næppe vil finde noget andet Sted i Verden. Jeg er glad for denne Erkendelse, for jeg tror, den har Betydning. Det er noget, vi alle er enige om, men jeg vil alligevel understrege det endnu en Gang.

Naar der har været et Ønske i alles Sind — og det tror jeg, der har, og meget stærkt i mit i hvert Fald — om at opnaa Enighed, er det af den Grund, at naar et Mindretal som det tyske har en hel Række danske Mænd — og betydende danske Mænd — at klynge sig til i deres Agitation, bliver denne meget stærkere og mere paa-gaaende. Derfor vilde det have været lykkeligt, om vi kunde være blevet enige. Jeg har allerede mærket, at det tyske Mindretal vil henvisse til dette, idet man siger: Ja, men der er jo fortrinlige danske Mænd — og saa nævner man en Række Navne, ikke mindst de 40, som henvendte sig til Udvalget, udmærkede Mennesker, som vi alle højagter og respekterer —, der er enige med os i, at der her sker noget galt. Derfor tror jeg, at man, naar man i Fremtiden omtaler dette Spørgsmaal, i hvert Fald skal udtale sig med nogen Forsigtighed — og jeg vil meget stærkt tilraade dette af Hensyn til os selv og ogsaa af Hensyn til Mindretallet — for ikke at vildføre dette, for ikke at give det Indtryk af, at vi nu har forladt Frihedslinien i dansk Lovgivning, og at vi har gjort dem Uret, for det er ikke rigtigt.

For mig ligger det afgørende principielle Skel ikke paa det Punkt, om vi har tysksprogede Kommuneskoler eller ej. Det er ikke dér, det principielle Skel ligger; det ligger i dette: om vi krænker Mindretallets Ret paa det aandelige, det nationale og det kulturelle Omraade ved at tilbyde dem en privat Skoleordning af en Karakter som den danske.

Jeg udtaler Haabet og Ønsket om, at den Forbedring af Privatskolen, der er foreslaaet, ogsaa maa finde Tilslutning i de